

Motion till riksdagen 2022/23:2354

av **Katarina Luhr m.fl. (MP)**

med anledning av prop. 2022/23:72 EU:s nya tågpassagerarförordning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag i den del det avser 15 a § lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra en konkurrensneutral biljettförsäljningsplattform för kollektivtrafikresenärer som medför en ökad tillgång till direktbiljetter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Enligt Sveriges klimatlag ska Sveriges utsläpp från transportsektorn minska med 70 procent till 2030 jämfört med 2010 års nivåer. Att öka andelen resor som görs med tåg och kollektivtrafik är avgörande för att minska utsläppen från transportsektorn. För att detta ska bli verklighet måste resor med tåg och kollektivtrafik bli billigare, mer bekvämt och lättare att använda.

I regeringens proposition 2022/23:72 EU:s nya tågpassagerarförordning finns försämringar för Europas tågresenärer som Miljöpartiet starkt motsätter sig. Miljöpartiet anser att konsumenträttigheterna för Europas tågresenärer ska stärkas – inte försvagas.

Resenärer ska inte bära kostnaden för force majeure

I regeringens förslag införs fler situationer där tågbolagen inte är tvungna att ersätta tågresenärer när en avgång är försenad eller inställd. I regeringens förslag kan man läsa följande: ”I lokal och regional trafik ska resenären inte ha rätt till prisavdrag om en försening har orsakats av extrema väderleksförhållanden eller andra omständigheter som inte kan hänföras till själva järnvägs-, tunnelbane-, spårvägs-, buss- eller personbilsdriften och som transportören inte har kunnat undgå eller förebygga följderna av.”

Detta är en tydlig försämring av konsumentskyddet för alla som åker tåg eller kollektivtrafik. Trafiksystemen är komplexa. Det måste därför vara tydligt vem en resenär ska kontakta ifall man drabbas av en försenad eller inställd avgång. Därutöver måste det vara tydligt huruvida resenärer ska kompenseras eller ej vid ett givet tillfälle. Regeringens förslag innebär i praktiken att transportföretag inte längre ska vara skyldiga att erbjuda ersättning vid omständigheter som kan hänföras till yttre faktorer. Till yttre faktorer räknas, exempelvis, att obehörig vistas i spårområdet, eller ”extrema vädersituationer”. Yttre faktorer omfattade nästan en tredjedel av alla störningar på järnväg.

Miljöpartiet föreslår därför att regeringen tar bort den föreslagna ändringen i 15 a § lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter.

Direktbiljetter och ett nationellt biljettsystem skapar bättre förutsättningar för smidigt resande

Tågpassagerarförordningen lämnar utrymme för biljettsamarbeten mellan järnvägsföretag och andra transportörer och ger en minimireglering av resenärens rättigheter för en resa. En del där tågpassagerarförordningen ställer nya krav är för tillhandahållandet av direktbiljetter. Det är biljetter som gäller för en resa med byten på flera varandra följande järnvägstransporttjänster. Det är välkommet att tågresenärers rättigheter stärks genom förbättrade möjligheter till direktbiljetter. Vi ser samtidigt att det här finns möjlighet att ytterligare stärka alla kollektivtrafikresenärers rättigheter genom att lyfta förslagen från den tidigare utredningen om nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken.

Miljöpartiet initierade under tiden i regering en utredning om nationellt biljettsystem. Syftet med ett nationellt biljettsystem är att göra det enklare för den som reser med kollektivtrafik att hitta information och köpa biljetter, även när delsträckorna körs av olika bolag. Resenärer ska kunna resa med samma färdbevis, ett chipp på ett kort eller i en telefon eller dyligt, överallt i landet. I regeringens proposition lyfter man Resplus som en redan existerande form av samverkan för biljettförsäljning. Det finns dock inget krav på att trafikföretag ska erbjuda resenärer köp av direktbiljetter via Resplus. Regeringen bör därför vidta åtgärder för att möjliggöra en konkurrensneutral biljettförsäljningsplattform för kollektivtrafikresenärer som medför en ökad tillgång till direktbiljetter.

Katarina Luhr (MP)

Daniel Helldén (MP)

Emma Nohrén (MP)

Elin Söderberg (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Marielle Lahti (MP)